

Evidenční list nemovité památky - objektu					Katalogové číslo: 2000010347	
Katastrální území: Hůrky u Lišova	Část obce: Hůrky	Obec: Lišov	ORP: České Budějovice	Okres: České Budějovice	Kraj: Jihočeský kraj	Rejstříkové číslo ÚSKP: 107108
Název památky: škola		Součást areálu/souboru/objektu:		Údaje o památkové ochraně: památkově chráněno KP od 29.11.2023, rejstříkové číslo 107108		
Kategorie: objekt						
Ulice, číslo domovní, pozemky: č.p. 71				Typy plošné ochrany:		
Katastrální území: Hůrky u Lišova				Parcela: st. 111	Památková ochrana pozemku (parcely): pozemek chráněn jen s částí staveb	Rejstříková čísla:
				Leží na ploše:		
				Rejstříková čísla:		
Identifikační foto:			Anotace: Patrová škola s historizujícími fasádami s prvky secese byla postavena roku 1905. V budově je množství autenticky dochovaných materiálů, konstrukcí a detailů.			
			Popis: Bývalá škola je zděná patrová budova se zvýšeným přízemím a podsklepením v celém rozsahu. Podélně orientovaná budova obdélného půdorysu je hmotově rozdělena na hlavní patrovou část s učebnami a západní přízemní část s bytem. Střecha hlavní patrové hmoty je valbová, krytá novými taškami, rovněž tak střecha nad přízemní částí. Hlavní uliční průčelí orientované na JJV je opticky členěno na symetrickou pravou patrovou část a potlačenou levou přízemní část. Fasáda je členěna na sokl, s kamennou dolní částí a s momentálně oklepanou cihelnou horní částí, přízemí pojednané štukovou pásovou bosází a patro s nárožní štukovou bosází. Nad soklem a patrem probíhají patrové římsy, pod střechou probíhá profilovaná korunní římsa. Přízemní část má pouze nárožní bosáž. Hlavní hmota je tříosá, se střední vstupní osou zdůrazněnou mělkým rizalitem, který vrcholí štítem se zvlněnými rameny a půlkruhovým --> (pokračování popisu viz další strany)			
Datace: 1905		Autorské určení: architekt: Záruba - Pfeffermann Josef			Slohové určení: historismus; secese	
Zpracovatel (zpracovatelé) a datum zpracování odborného obsahu Kočková Zdeňka (11.09.2023)			Evidenční list vytiskl: Zdeňka Kočková 14. prosince 2023 09:44		Katalogové číslo prvku: 2000010347	Strana 1/3

Popis památkových hodnot:

Secesně historizující patrová budova školy v Hůrkách je vysoce kvalitním příkladem veřejné budovy postavené na počátku 20. století. Ve srovnání s ostatní stavební produkcí zdejšího venkovského prostředí je školní budova neobvykle honosná, lze říci, že se jedná o městskou školu (v přiměřeném měřítku) postavenou na vesnici. V tomto pojetí lze najít paralely v širším okolí, např. školní budovu čp. 62 z roku 1910 v Radosticích, obec Borovany, která má velmi podobnou hmotovou skladbu, ačkoli výtvarné pojetí fasád je již modernější.

V druhé polovině 19. století všeobecně stoupala prestiž vzdělání a v souvislosti s tím tedy i potřeba reprezentace zejména měst nově stavěnými školními budovami, jejichž projektům se často věnovali známí architekti a stavitelé. Naopak na venkově se stavby škol běžně svěřovaly místním zednickým mistrům, většina venkovských škol tak má jednoduchou přízemní hmotu a nepříliš honosné fasády. V případě školy v Hůrkách však byl autorem projektu renomovaný architekt Josef Záruba-Pfeffermann, který v letech 1898-1912 pracoval jako civilní inženýr a stavitel v Českých Budějovicích. K jeho nejvýznamnějším realizacím patří např. areál Výzkumného ústavu československého průmyslu cukrovarnického (dnes Fyzikální ústav Akademie věd České republiky) v Praze 6 Střešovicích, v Českých Budějovicích pak Česká státní škola průmyslová (dnes Střední průmyslová škola stavební) v Resslově ulici.

Členěná hmotová skladba objektu zřetelně naznačuje vnitřní funkci jednotlivých částí, umístění budovy v centru obce vedle návesní kaple i bohaté provedení fasád pak dává jasně najevo důležitost stavby. Díky své patrové hmotě tvoří škola přirozenou dominantu v jinak převážně přízemní zástavbě sídla. Budova školy se dochovala v pozoruhodně nedotčeném autentickém stavu, včetně hmotové skladby, dispozičního řešení a původních konstrukcí a detailů jako v exteriéru tak i interiéru.

Z památkového hlediska je hodnotné zejména členění hlavního historizujícího průčelí se secesními prvky a dochované stavební historické konstrukce (segmentové klenby, zastropení obdélným vpadlým zrcadlem se šikmými náběhy, cihelné podlahy, prkenné podlahy, cementové mozaikové dlažby, kamenné schodiště s litinovým zábradlím). Budova obsahuje i některé řemeslné prvky jako jsou původní dveře včetně zárubní a kování, kamenná ostění dveří a sklepních oken, větrací otvor s mřížkou v podlaze. Skoro až anachronismem jsou do dnešní doby dochované již nefunkční suché záchody v zadním traktu budovy a to dokonce v obou podlažích.

Stav zachování památkových hodnot:

Stavebně technický stav školy je dobrý. V roce 2020 byla dána nová střešní krytina a v souvislosti s tím byl lokálně opraven krov. Od léta 2022 probíhá sanace vlhkosti sklepa a zdí, bylo provedeno obkopání budovy do úrovně základové spáry a položena drenáž, od té doby sklepy vysychají. Fasády vyžadují očištění a doplnění částí korunní římsy zejména v nárožích, kde došlo k poškození při opravě střechy. Okenní výplně vyžadují obnovu, plánuje se výměna luxferových výplní okenních otvorů na mezipodestách schodiště za vhodnější okna. Vlastník - obec Lišov - zamýšlí úpravu budovy k novému využití převážně pro obytné účely.

Historický vývoj:

Škola byla postavena v roce 1905, během pouhých pěti měsíců. Dle Pamětní knihy obecné školy v Hůrkách se začalo se stavbou školy začátkem dubna a stavba byla dokončena na konci srpna. K vysvěcení školní budovy došlo 3. září 1905. Zajímavostí je, že vysvěcení odmítl provést lišovský děkan P. Ludvík Kazda a to z důvodu umístění medailonu J. A. Komenského nad hlavním vchodem do školní budovy. O vysvěcení školy se tedy postaral soběslavský děkan P. František Šachl, rodák z Hůrek čp. 12.

Autorem projektu školy v Hůrkách byl renomovaný architekt Josef Záruba-Pfeffermann (1869-1938), který v letech 1898-1912 pracoval jako civilní inženýr a stavitel v Českých Budějovicích.

Ve škole probíhala výuka až do roku 1973, kdy se školní mládež přesunula do nově postavené školy v Lišově. Na školní budově zatím nebyly provedeny žádné zásadní úpravy, které by nevratně změnily její architektonickou, výtvarnou ani historickou hodnotu.

Zpracovatel (zpracovatelé) a datum zpracování odborného obsahu

Kočková Zdeňka (11.09.2023)

Evidenční list vytiskl:

Zdeňka Kočková
14. prosince 2023 09:44

Katalogové číslo prvku:

2000010347

Strana 2/3

Pokračování popisu:

nástavcem s čučkem ve vrcholu. Levá strana patrové části je mírně užší než pravá strana, v levé ose jsou široká třídlíná obdélná okna vertikálně propojená profilovanými štukovými šambránami, nadokenním dekorativním polem v přízemí a parapetním panelem v prvním patře. Okno v patře má rovněž nadokenní římsu na konzolách, kolem kterých je rostlinný dekor. Pravá osa je v přízemí slepá, v patře je umístěno dekorativní štukové pole s datací, doplněné páskami a lipovými ratolestmi. Ve středním rizalitu je v ose umístěn vstup se dvěma předloženými stupni, s půlkruhovým záklenkem, jehož nadpraží je lemováno stylizovaným rostlinným dekorem. Ve vrcholu záklenku je umístěn ve štukové šambráně kruhový medailon s kolorovaným reliéfním poprsím Jana Amose Komenského. Vstupní dveře jsou dvoukřídlé dřevěné, rámové konstrukce, dole s plnou výplní, horní partie je prosklená, z vnější strany chráněná mříží, zasklení je obnovené s použitím skla se zrnitým dezénem. Nadsvětlík tvoří kruhové okno paprscitého zasklení s centrálním terčem, zasklení je čiré. Okno v prvním patře je posazeno na podokenní římsu probíhající přes celou šířku rizalitu, má štukovou šambránu a nadokenní římsu na konzolách, kolem kterých je rostlinný dekor. Štít je prosvětlen třemi okny, střední je obdélného tvaru, postranní symetricky čtvrtkruhovými okénky. V půlkruhovém štítovém nástavci je zopakován štukový motiv lipových ratolestí. Přízemní část hlavního průčelí má jednu okenní osu, okno je obdélné ve štukové šambráně. V soklu jsou prolomena nízká sklepní okénka s kamenným ostěním, v místech odpovídající okenním osám, pod širokým oknem jsou sklepní okénka zdvojená. Okenní výplně jsou dřevěné, zdvojeného zasklení, pocházejí z 90. let 20. století.

Boční východní průčelí je architektonicky členěno jako hlavní průčelí, s pásovou bosáží v přízemí a nárožní v patře, patrovými římsami a korunní římsou. Průčelí je tříosé, s pravidelnými rozestupy, třídlíná široká obdélná okna mají štukové rámování shodné s hlavním průčelím, včetně nadokenních říms a rostlinného dekoru.

Boční západní průčelí je v přízemí dvouosé, se štukovou nárožní bosáží. Obdélná okna mají profilované štukové šambrány. Střední část západního průčelí patrové části je překrytá valbovou střechou, zbylé partie po stranách jsou hladké, se štukovou nárožní bosáží a obíhající korunní římsou.

V zadním průčelí je ve středu patrové části umístěn schodišťový rizalit, jehož hrany jsou okosené. Rizalit převyšuje okapní hranu střechy a má vlastní valbové zastřešení. Průčelí je jinak hladké, členěné pouze plochými náznaky patrových říms a jednoduchou šambránou okenních otvorů. Ve schodišťovém rizalitu jsou v úrovni mezipodest umístěná rozměrná okna v šambráně, druhotně vyplněná luxfery. V přízemí rizalitu je zadní vstup do budovy, uzavřený dřevěnými dvoukřídlými dveřmi s obdélným nadsvětlíkem. Vlevo od rizalitu nejsou žádné okenní otvory, vpravo jsou tři okenní osy s vysokými úzkými okny na záchodky, dolní část těchto oken je druhotně vyplněna luxfery. Zcela vpravo v přízemní části budovy jsou dvě okna menšího formátu a přistavěné zádveří s valbovou stříškou a venkovním schodištěm.